

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **J. M.**, zast. Mgr. Monikou Ipserovou, advokátkou, se sídlem Sladkovského 505, Pardubice, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Pardubice, Komenského náměstí 125, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 2. 9. 2004, č. j. 54 Cad 14/2004 – 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupkyni stěžovatelky, advokátce Mgr. Monice Ipserové, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 650 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích. Tímto rozsudkem krajský soud zamítl žalobu stěžovatelky, kterou se domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2003, č. j. 19853/2003/OSV/An, o zamítnutí odvolání žalobkyně a potvrzení rozhodnutí Městského úřadu Letohrad, odboru sociálních věcí ze dne 12. 11. 2003, č. j. N 835/99/866/03/soc./Strnadová, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o dávku sociální péče „opakovaný příspěvek pro občany, kteří potřebují zvláštní pomoc“.

Soud uznal jako správné postup a rozhodnutí žalovaného, který je odůvodnil ve spojení s odkazem na § 4 odst. 3 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů, tak, že žalobkyně neprokázala náklady na domácnost, dokonce ani netvrdila jejich existenci, a její příjem částečného invalidního důchodu ve výši 2961 Kč je vyšší, než zákonná částka potřebná k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb (2320 Kč).

Stěžovatelka podala kasační stížnost, v níž se omezila na nesouhlas s napadeným rozsudkem a požádala soud o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud usnesením ze dne 18. 10. 2004, č. j. 54 Cad 14/2004 – 48, ustanovil stěžovatelce k řízení o kasační stížnosti Mgr. Monikou Ipserovou, advokátku se sídlem Sladkovského 505, Pardubice.

V doplnění kasační stížnosti podáním, sepsaném zástupkyní stěžovatelky, ze dne 18. 11. 2004, stěžovatelka rozsudek krajského soudu napadá pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a proto, že rozhodnutí nevyplyvá ze zjištěných podkladů. Uvedla, že krajský soud při svém rozhodnutí a jeho odůvodnění nezohlednil, že stěžovatelka při neexistenci domácnosti, ostatní podmínky § 4 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti splňuje, neboť její životní potřeby nejsou zabezpečeny, když jediným příjmem je částečný invalidní důchod, a úřad práce, v jehož evidenci uchazečů o zaměstnání je evidována, jí nemůže zajistit vhodné zaměstnání, dále že soud nezohlednil výdaje, které musí žalobkyně vynaložit jako dostatečně odůvodněné náklady. Příjem žalobkyně nedosahuje výše životního minima, které v jejím případě činí celkem 4100 Kč, z čehož částka 1780 Kč je považována podle zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu za potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost. Za potřeby v tomto smyslu podle stěžovatelky nelze považovat jen ty, které žadatel prokáže, ale je třeba vycházet z toho, že nejméně tuto částku (1780 Kč), není-li prokázána částka vyšší, je třeba na zajištění základních výdajů domácnosti vynaložit a proto měla být tato částka stěžovatelce zohledněna i bez prokazování konkrétních výdajů. V opačném případě se stěžovatelka dostává do situace, kdy bez poskytnutí dávky nemůže výdaje vynaložit, následně prokázat a na základě toho další přiznání dávky požadovat. Podle stěžovatelky krajský soud tuto právní otázku nesprávně posoudil a nesprávně vyložil zejména § 4 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti.

S ohledem na uvedené stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ke kasační stížnosti podal své vyjádření žalovaný, který uvedl, že trvá na svém rozhodnutí vydaném dne 15. 12. 2003, pod č. j. 19853/2003/OSV/An. Dále konstatoval, že stěžovatelka ve své žádosti ze dne 13. 10. 2003 uvedla, že nemůže doložit své náklady na domácnost, protože žádnou nemá. V rozhodné době neměla ve vlastnictví, nájmu ani podnájmu byt nebo jinou nemovitost. Sama v žádosti uvedla, že přebývá v krmelci. Příjmem stěžovatelky byl v rozhodné době částečný invalidní důchod ve výši 2961 Kč a postačil k úhradě nákladů k zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb jednotlivce (podle zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů) v částce 2320 Kč. V daném případě bylo uznáno, že žadatelka tím, že tvrdila, že žádnou domácnost nemá, neměla žádné náklady na domácnost. Proto při rozhodování o dávce nebyly náklady

na domácnost zohledněny. Žalovaný závěrem svého vyjádření navrhl kasační stížnost pro nedůvodnost v celém rozsahu zamítnout.

Nejvyšší správní soud napadený rozsudek přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvodem, který stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátkou.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatelka uplatňuje důvod, uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. a) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, nebo je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Taková pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, neshledal.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 13. 10. 2003 podala k Městskému úřadu v Letohradě žádost o poskytnutí dávky sociální péče nezaměstnaným. V žádosti uvedla, že je bezdomovkyně, svobodná, evidovaná u úřadu práce, náklady na domácnost doložit nemůže, žádnou nemá, bydlí v krmelci a jiných obydlích. K žádosti stěžovatelka doložila, že pobírá částečný invalidní důchod v částce 2961 Kč. Žádost stěžovatelky byla zamítnuta, odvolání proti rozhodnutí bylo žalovaným také – jak je shora uvedeno - zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno. Následně stěžovatelka podala proti tomuto rozhodnutí žalobu, a zamítavý rozsudek o ní je předmětem tohoto řízení o kasační stížnosti.

O stížnostních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud následovně:

Podle § 90 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, se občanům, jejichž potřeby nejsou zabezpečeny příjmy z výdělečné činnosti nebo jinými příjmy, popř. dávkami a příslušný orgán jim nemůže zajistit vhodné zaměstnání, poskytují peněžité a věcné dávky.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, se občan považuje za sociálně potřebného, jestliže jeho příjem nedosahuje částek životního minima stanovených zvláštním zákonem a nemůže si tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu, nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním, zejména vlastní prací. Ustanovení § 3 odst. 1 cit. zákona stanoví případy, kdy se za sociálně potřebného považuje občan, jehož příjem je vyšší než částky životního minima, v odst. 2, 3 a 4 téhož ustanovení pak jsou

vymezeny případy, kdy se občan za sociálně potřebného nepovažuje přesto, že jeho příjem částek životního minima nedosahuje.

Podle § 4 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti se sociálně potřebnému občanovi poskytují jednorázové nebo měsíčně se opakující peněžité dávky k zabezpečení výživy a ostatních základních osobních potřeb a k zajištění nezbytných nákladů na domácnost. Podle odst. 3 téhož ustanovení se při rozhodování o výši dávky přihlíží k částkám životního minima, ke *skutečným odůvodněným nákladům* na zabezpečení výživy a ostatních základních potřeb a *nezbytných nákladů na domácnost* posuzovaných osob.

Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu, stanoví životní minimum jako společensky uznanou minimální hranici příjmů občana, pod níž nastává stav jeho hmotné nouze. Za životní minimum občana se považuje podle § 3 odst. 1 úhrn částek, stanovených tímto zákonem k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a k zajištění nezbytných nákladů na domácnost. Za částku potřebnou k zajištění výživy a ostatních osobních potřeb občana se v daném případě podle § 3 odst. 2 písm. e) považuje částka 2320 Kč.

Ustanovení § 3 odst. 3 písm. a) cit. zákona stanoví jako částku potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost, jde-li o jednotlivce, částku 1780 Kč.

Dávky sociální péče jsou poskytovány podle zákona o sociální potřebnosti, k zákonu o životním minimu a částkám v něm stanoveným se pouze přihlíží, stejně jako k dalším zjištěným skutečnostem. Částky stanovené zákonem o životním minimu tedy nejsou závazným limitem, který by musel být dodržen bez ohledu na skutečný stav. Soud je toho názoru, že částka stanovená zákonem o životním minimu k zajištění nezbytných nákladů na domácnost nemusí být v této výši přiznána, pokud nezbytné náklady sociálně potřebné osoby jsou ve skutečnosti jiné (nižší), nebo pokud příp. takové náklady osoba vůbec nemá. Nemusí se přitom jednat jen o případy uvedené v § 3 odst. 2, 3, 4 zákona o sociální potřebnosti. Poskytnutí nižší částky, než stanoví zákon o životním minimu v § 3 odst. 3 neznamená, že osoba není sociálně potřebná, ale že míra jejích potřeb je nižší než zákon předpokládá.

Sociální potřeby, jejichž součástí jsou i nezbytné náklady na domácnost, jsou zajišťovány sociální dávkou, která tyto nezbytné náklady hradí, není jejím účelem poskytovat více než je nezbytná, stávající a skutečně existující potřeba. Pokud by dávka na nezbytné náklady byla poskytnuta v zákonném limitu a skutečná potřeba byla nižší, nejednalo by se již o dávku k zajištění nákladů nezbytných. Námitku kasační stížnosti, že sociální dávka měla být počítána se zohledněním pevné částky nezbytných nákladů na domácnost (1780 Kč), stanovené zákonem o životním minimu, tak neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Sociální předpisy pojem nezbytných nákladů na domácnost nedefinují. Které výdaje je nutno do nich zahrnout je proto otázkou výkladu. Sociální předpisy nepoužívají shodného termínu ani nezaručují pomoc státu na úhradu všech obvyklých nákladů spojených s udržováním domácnosti. Zákon o sociální potřebnosti zajišťuje dávku pouze na nezbytné náklady domácnosti, tedy na náklady, bez nichž by domácnost nemohla existovat. K takovým patří *skutečné a odůvodněné náklady na bydlení* a z výdajů na *provoz domácnosti* zejména náklady na *nezbytné služby, spojené s užíváním bytu, na energie nutné pro její provoz*. Pokud stěžovatelka již v žádosti o poskytnutí dávky sociální péče nezaměstnaným sama uvedla, že je

bezdomovkyně, náklady na domácnost doložit nemůže, neboť žádnou nemá, a ani jinak žádné takové reálné náklady stěžovatelky prokázány nebyly, považuje i Nejvyšší správní soud za správné, že krajský soud souhlasí s postupem žalovaného, při kterém náklady stěžovatelky na domácnost, které nebyly prokázány, nezohlednil. Ostatně o obdobném rozhodování svědčí i ustálená judikatura – k tomu srov. *rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 3. 2000, č. j. 16 Ca 300/99 – 25, a usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2001, sp. zn. I. ÚS 319/2000*.

Stěžovatelka v rozhodné době pobírala částečný invalidní důchod ve výši 2961 Kč měsíčně, přičemž za částku potřebnou k zajištění výživy a ostatních osobních potřeb občana se v daném případě podle § 3 odst. 2 písm. e) zákona o životním minimu považovala částka 2320 Kč měsíčně. Doložený měsíční příjem stěžovatelky tak byl vyšší, než takto k posouzení v úvahu přicházející částka životního minima.

Za tohoto stavu věci Nejvyšší správní soud neshledal, že by Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, v předmětné věci nesprávně posoudil právní otázku soudem v předcházejícím řízení, a to i s tím, že by rozhodnutí nevyplynulo ze zjištěných podkladů.

Lze tedy shrnout, že žádné z uváděných stížnostních námitek Nejvyšší správní soud stěžovatelce nepřisvědčil. Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než uzavřít, že neshledal namítaný důvod kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží; žalovaný žádné náklady neuplatňoval a soud ani žádné takové náklady ze spisu nezjistil. Proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

S ohledem na to, že zástupkyně stěžovatelky, Mgr. Monika Ipserová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 a v návaznosti na § 120 s. ř. s. označené zástupkyni za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 650 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [a 250 Kč - § 11 odst. 1 b), d) ve spojení s § 9 odst. 2 cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (a 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. ledna 2006

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu